

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

תוכן

- א. ואם עמד בעל קורה חייב ... היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אחרון ... ואם עמד בעל חבית פטור ... וכן זה בא בנרו וזה בפשתנו.....2
- ב. המזיק את אשתו בתשמיש המטה ... איבעי ליה לעיוני ... הכא איהו קעביד מעשה והיא לא.....3
- ג. שתי פרות ברה"ר אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת חייבת ... נהי דאית לך רשות לסגויי עלי לבעוטי בי לית לך רשותא.....3
- ד. שנים שהיו מהלכין ברה"ר אחד רץ ואחד מהלך או שהיו שניהם רצין והזיקו זה את זה שניהם פטורין ... רץ חייב מפני שהוא משונה ... בע"ש בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות.....4
- ה. שניהם רצין אפי' בחול פטורין.....6
- ו. בואו ונצא לקראת כלה מלכתא ואמרי לה לקראת שבת כלה מלכתא רבי ינאי מתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה.....6
- ז. המבקע ברה"ר והזיק ברה"י והזיק ברה"ר ברה"י והזיק ברה"י אחר חייב...10
- ח. הוסיף לו רצועה אחת ומת הרי זה גולה על ידו.....11
- ט. גדול שבדיינין קורא והשני מונה והשלישי אומר הכהו.....12
- י. הזורק את האבן לרה"ר ... דשונג קרוב למזיד בסותר את כותלו ... בלילה נמי איבעי ליה עיוני.....12
- יא. בסותר את כותלו ביום לאשפה ... דשכיחי רבים מזיד הוא ואי לא שכיחי רבים אנוס הוא ... באשפה העשויה להפנות בלילה ואינה עשויה להפנות ביום ואיכא דמיקרי ויתיב
- 13
- יב. הנכנס לחנותו של נגר שלא ברשות ונתזה לו בקעת וטפחה לו על פניו ומת פטור ... חייב בארבעה דברים ופטור מגלות ... כיון דברשות חייב גלות.....14

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

דף לב.

א. ואם עמד בעל קורה חייב ... היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אחרון ... ואם עמד בעל חבית פטור ... וכן זה בא בנרו וזה בפשתנו

בהר התבאר לעיל דף לא. שנים שהיו מהלכים ברה"ר זה אחר זה¹, האחד טעון חבית והשני בקורה, ובעל הקורה לפני בעל החבית, ופגעה קורתו בחבית חבירו, פטור בעל הקורה², ואם עמד בעל הקורה מהילוכו, ומחמת כן נכנס בו בעל החבית, חייב³.

וכן הדין במכונת שנעצרה באופן פתאומי שלא לפי כללי התנועה, ומתוך כך נתקל בו זה שנסע מאחוריו, שלא היה יכול לעצור, העוצר חייב אף בנזקי כלים⁴.

¹ שו"ע ונו"כ שעט ב

² שהרי בעל קורה הלך כדרכו ובעל החבית מיהר בהליכתו, כן פירש"י, ונראה שאם בעל הקורה האים בהליכתו, ה"ו כעמד. אבל בתורת היים כתב שכל הנושא משאוי אין דרכו לעיין אם הולכין אחוריו, וגם אינו מכוין לעשות פסיעות שוות, שלפעמים הולך בנחת ופעמים ממחר, ולא היה לבעל חבית לילך סמוך לו כל כך, עיין שם, ונראה שסברתו אינו אלא לגבי מאיט הליכתו, אבל אם עמד אין מקום לסברתו. פתחי חושן שם פרק א הערה עח

³ כתב הטור שאפי' אין הקורה ממלאה כל הדרך, והיינו דאע"פ שבגמרא מוקי מתני' דפסקא לאורחא כשלדא, הסכמת הפוסקים שאין אוקימתא זו להלכה, ולא אמרינן שהיה לבעל חבית לילך בצד שני של הדרך, שיש לכל אדם רשות להלך ברה"ר כמו שירצה ונקרא מהלך ברשות. ובמה שהייב בעל הקורה בעמידתו אף על פי שלא עשה מעשה ההיזק כלל, ולכאורה אינו אלא כעין גרמא, צריך לומר דכיון שהיה מהלך ועמד, עמידתו באמצע הליכה ברה"ר כשאין דרך לעמוד מיקרי מעשה, והוא בכלל אדם המזיק, וכן צריך לפרש מ"ש הנ"י בהא דחייב בעל הקורה בנזקי החבית שאינו מדין בור שהרי בור פטור על הכלים, דכל שמונח על גופו של אדם אינו בכלל בור אלא בכלל אדם המזיק שחייב על הכלים. ובתוס' רעק"א כתב שלדעת הרא"ש הוי בור, ובתה"ד כתב בשם הר"פ שאף בעמד לתקן משא, עצם עמידתו חשוב כאדם המזיק, ובחזו"א ב"ק סי' א סק"א כתב שחייב זה נלמד מאדם ובור, אלא שעיקרו אדם המזיק ולכן חייב על הכלים, ועי' בדבריו סי' ד סק"ג. פתחי חושן שם פרק א הערה עט

⁴ דדמיא לקורה וחבית, אלא שנראה שיש לחלק שמכיון שנתבאר דבעל קורה נקרא אדם המזיק מפני שכל מה שמונח על גופו הוי כגופו (ועפ"ז נראה שהפוגע במכונת הוי אדם, כמ"ש בפרק ג), זה אינו אלא כשנוהג במכונת, או בשעת עצירה ממש, אבל מיד לאחר העצירה שוב אינו בכלל אדם המזיק, ולא דמי לקורה שאף לאחר שעמד עדיין אדם המזיק הוא משום שהוא עדיין על גופו, אבל במה שיושב במכונת חונה אין המכונת נחשבת כגופו, ואינו אלא מדין בור, מיהו אפשר שלדעת החזו"א שזה נלמד מאדם ובור ויש בו חיובי אדם, אפשר שגם זה בכלל. שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

היה⁵ בעל חבית מהלך לפני בעל הקורה, ופגעה קורתו בחבית חבירו חייב בעל הקורה, ואם עמד בעל החבית, או שבעל חבית האיט בהליכתו שהרי זה כעמד. ומחמת כן נכנס זה בקורתו, פטור. שהרי בעל חבית פשע בעמידתו.

**ב. המזיק את אשתו בתשמיש המטה ... איבעי ליה לעיוני
... הכא איהו קעביד מעשה והיא לא**

המזיק את אשתו⁶ בתשמיש המטה, חייב בנזקיה⁷ כדין אדם המזיק⁸.

**ג. שתי פרות ברה"ר אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה
מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת חייבת ... נהי
דאית לך רשות לסגויי עלי לבעוטי בי לית לך רשותא**

כבר התבאר לעיל דף כ. וכד: שפרה שרבצה ברה"ר⁹ ועברה בהמה אחרת ובעטה בה, חייב¹⁰, ואם הזיקה לרבוצה בדרך הילוכה פטור¹¹.

⁵ שו"ע ונו"כ שעמ"ג

⁶ שו"ע ונו"כ אבהע"ז פ"ג ב, הו"מ תכא יב

⁷ וכל זה דוקא כשהוא עושה המעשה כמו שכתב הרא"ש [שם פ"ג ס"ו], אבל בשניהם כאחד כמו שכתב במס' כלה [סוף פ"א] דרך עקש פטור. ש"מ שמדרכה ג"כ לשמש והיינו מעשה דישה אלא דכשמשו שניהם כאחת ודאי דלא מצית מחייבת ליה כיון שההיזק נעשה על ידה כמו על ידו היא עצמה מתחייבת בנפשה וכ"ש כשהיא שמש ולא היא אלא כשהיא לא שמש מיירי ובהא הוא דקאמר דאיהו עביד מעשה ולא היא כלומר אף על גב דהנאה אית לה. פלפולא הריפתא על הרא"ש שם ר ועיין במחנה אפרים הל' נזקי ממון [סי' ה].

⁸ וחייב בד' דברים. וגם המחבר דכתב בנזקיה, ר"ל כל נזקיה זולת הבושת, דלאו בכלל נזקיה הוא דהא לא כיון לביישה, אבל בשאר דברים אף על גב דיש לו רשות לשמש עמה, מ"מ ה"ל לעיוני דלא יזיק. סמ"ע שם כת, ועיין בנו"כ באבהע"ז שם בצורת חלוקת התשלומים.

⁹ שו"ע ונו"כ שפ"ב

¹⁰ ואף על פי שהפרה שינתה במה שרבצה ברה"ר וקיי"ל כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור, מ"מ נהי שיש לה רשות להלך אבל אין לה רשות לבעוט בה, וביאר בערוה"ש שהפרה הרבוצה לא גירתה בשנויה לפרה, משא"כ במשסה כלבו בסימן שצח שהוא שיסה את הכלב. והרא"ש בפ' כיצד סימן יד הביא מ"ש הרי"ף בהא דאכלה כסות או כלים דלא אמרינן שבמה שהניח כליו ברה"ר יהא נדון כמשנה שיהא המשנה בו פטור, שכן דרך להניח כלים לזמן מועט כדי לנוח.

¹¹ וכתב בערוה"ש שאם הוכשלה המהלכת ברבוצה ונזקה פשיטא דחייב בעל הרבוצה בחצי נזק כדין קרן ברה"ר, ומ"ש בגמרא בעטה רבוצה במהלכת, לאו דוקא בעטה, אלא משום מהלכת ברבוצה קאמר. וצ"ע שאם הוכשלה בלי מעשה מצד הרבוצה אינו כדין קרן, שאין כונתו להזיק, אלא משום בור, וכ"כ המאירי בהדיא בדף לב ע"א, ואפשר שערודה"ש נתכוין להכשלה ע"י מעשה, וגם זה צ"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ד. שנים שהיו מהלכין ברה"ר אחד רץ ואחד מהלך או שהיו שניהם רצין והזיקו זה את זה שניהם פטורין ... רץ חייב מפני שהוא משונה ... בע"ש בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות

היו שנים מהלכים ברה"ר¹², או שהיו שניהם רצים ברה"ר¹³, והזיקו זה את זה במעשה מצד המזיק, חייבים, ואם הזיקו שלא במעשה פטורים.

היה אחד¹⁴ מהלך ברה"ר ואחד רץ, והזיק מההלך ע"י הרץ, חייב¹⁵, מפני שרץ שלא ברשות, שכל שרץ ברה"ר הוא שלא ברשות.

¹² שו"ע ונו"כ הו"מ שעה ז

¹³ פירש"י שניהם ברשות וכו', ונראה שמפרש דהיינו ששניהם הזיקו ולכן הוצרך לפרש הא דקתני הזיקו חייבים הוא לאו דוקא, אבל הטור כתב בשם הרמ"ה דהא דאמרינן הזיקו זא"ז חייבים היינו כשהמזיק עשה מעשה והניזק לא עשה מעשה, אבל בשניהם רצין דתרווייהו עבדי מעשה הוי כאילו הזיקו זה בזה ופטורין. ונראה שמפרש שרק אחד מהם הזיק, ולכאורה היה נראה שאין מחלוקת בין רש"י והרמ"ה להלכה, וכן פירש הפרישה, ובערוה"ש פירש דהרמ"ה חולק על רש"י וסובר דכל ששניהם עושים מעשה בין רצים ובין מהלכים אינם בגדר הזיקו אלא כאילו שניהם לא עשו מעשה ופטורים, אלא במה שכתב הערוה"ש בסעיף יח גבי אחד רץ ואחד מהלך. שלדעת הרמ"ה אם הזיק הרץ במהלך אינו חייב אלא בכונה להזיק, צ"ע, שהרי כל המפרשים כתבו שהרמ"ה מפרש הזיק היינו בלא מעשה כרש"י, ומניין לעשות מחלוקת גם באחד רץ ואחד מהלך. ובשו"ת חו"י סימן רז הקשה לפירש"י שהזיקו היינו בלא מעשה, איך יתכן ששניהם רצים והזיקו בלא מעשה. ובדרישה רצה לפרש הטעם בשניהם רצים משום דכיון שרצים הו"ל כאילו מחלו זה לזה, וכמו שהביא הרא"ש בתשובה בשנים שהיו מתאבקים מהא דשניהם רצים, וכתב הטעם דמחלו זה לזה, ולפי"ז בשנים מהלכים לא שייך סברא זו, ודחה הדרישה חילוק זה, ומפרש דהרא"ש לא הביא הך דשנים רצים אלא להוכיח שלפעמים אדם המזיק פטור, עיין שם. אמנם בסימן תכא בהא דשנים מתאבקים נראה שהפרישה באמת מפרש הך דשניהם רצים מטעם מחילה, וכן פירש בסמ"ע שם, וכתב שלפי"ז לאו דוקא רצים ברה"ר אלא כל מקום ששניהם רצים זה כנגד זה הוי כמחילה, עיין שם. ובס"ק יג שם כתב גם בשניהם ברשות והזיקו זה בזה דפטורים שהטעם דכיון ששניהם שווים, כל שהזיקו שלא בכונה הוי כאילו מחלו מתחלה.

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם ח

¹⁵ לפי דעת הטור והשו"ע שפסקו כרש"י והרמ"ה צריך לומר דהאי הזיק היינו שלא במעשה, ואפ"ה חייב משום דדמי לאחד ברשות ואחד שלא ברשות, שאפ"י בהזיק חייב, וכ"ש כשהזיק הרץ את המהלך, ולפי"ז אם הזיק המהלך את הרץ מסתבר דחייב, ולדעת הרמב"ם אפשר שאינו חייב אלא כשהזיקו בכונה, וכ"כ בערוה"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ואם היה ערב שבת בין השמשות ורץ לצורך שבת, פטור¹⁶. אבל אם ידוע שרץ לצורך שאר עסקיו, אפי' בע"ש חייב¹⁷.

וכל זה דוקא ברה"ר או בסמטא שהוא מקום הילוך לרבים, אבל בשדה ובקעה, גם כשרץ מיקרי ברשות¹⁸.

הרוכב על סוס¹⁹ בריצה במקום שדרך בני אדם רוכבים הרי הוא פושע, שמא לא יוכל להעמיד הסוס כשירצה.

הנוהג ברכב²⁰ והולך רגל כשמתנהגים שלא לפי חוקי התנועה, דינם כהולך שלא ברשות ואם הזיקו חייבים ואם הוזקו פטור המזיק, אם נהג כדין, ולא ראה את השני²¹.

כל דבר²² שעושה ברה"ר שלא כהוגן דינו כשלא ברשות, ולפיכך העומד ברה"ר וסיגריה בוערת בידו והאש כלפי חוץ, ועבר אדם והזיק בו, וכן העומד עם מטריה שהחוד כלפי חוץ, הוי כשלא ברשות, ואף כשלא עשה מעשה אלא הניזק עבר והזיק בו חייב²³.

¹⁶ שו"ע שם, כתב בהג"א שלאחר הצות כבר מיקרי ביה"ש לענין זה. והיש"ש פ"ג סי' כג כתב דמ"ש הג"א מחצות היום היינו דבסתמא דיינינן ליה דרהיט לכבוד שבת, אבל אה"נ אם ברור שרץ לכבוד שבת, אפילו מתחלת השבוע פטור, ולא דוקא לכבוד שבת, אלא אפילו לשום מצוה קלה אם ברור שרץ בנינה פטור, אלא שבזה לאו כל כמיניה לומר כן אלא כשברור לנו, עיין שם. ובשו"ת חות יאיר סימן רז דן במי שרץ לקול השמש שהכריז לצאת לקידוש לבנה, ובמרוצתו הזיק והעלה שהמזיק חייב, דדוקא בע"ש שהזמן דחוק הרבה, ועוד שמצות קידוש לבנה אפשר לקיימה ביחיד, ומשום ברוב עם אינו כדאי לפטור המזיק, וגם הרץ לביהכ"ס, אף על פי ששכרו גדול אין ללמוד מע"ש ביה"ש, וכמ"ש הב"י בשם המרדכי, ועוד כתב החו"י שלא פטרו הרץ ברשות אלא בהזיק אבל לא בהזיק, וכתב בערוה"ש שאם רץ לצורך פקו"נ או להציל מן הדליקה וכיוצא בו דחוב עליו לא גרע מע"ש ביה"ש. ובשו"ת עונג יום טוב משמע דדוקא ברץ לכבוד שבת, וכמ"ש בגמרא בואו ונצא לקראת כלה, והיינו לקבלת שבת, אבל למצוה אחרת שאין עצם הריצה מצוה לא מיקרי רץ ברשות, וצ"ע לדבריו דא"כ אף לצרכי שבת ממש יתכן דלא מיקרי ברשות, והלבוש כתב שלשאר מצוות כגון לביהכ"ס וביהמ"ד חייב משום שיש לו פנאי.

¹⁷ רמ"א שם, אבל בסתמא תלינן שרץ לצורך שבת, וכתב הסמ"ע שמלשון הרמב"ם לכאורה משמע שאם רץ לגמור עסקיו קודם שבת מיקרי רץ ברשות, ואילו מדברי הרמ"א מדייק שדוקא כשרץ לצורך שבת ממש, ובערוה"ש כתב שגם הרמ"א סובר כן, ולא בא למעט אלא כשרץ לשאר הפצעים שאינם לצורך שבת כלל. ערוה"ש שם.

¹⁹ מבואר בתשובת הרא"ש (כלל קא סימן ה)

²⁰ בערוה"ש כתב שהרוכב או יושב בעגלה שהזיק וטוען שהוא לא רץ יותר מהרגיל אלא הניזק הלך שלא כדרך שאר אנשים, אם הוברר שכן הוא (ע"י עדים או שבועה) פטור, ודוקא כשהזיק אדם, שהיה על הניזק להזהר, אבל כשהזיק בהמה שאין לה דעת להזהר ואי אפשר לבעל הבהמה לילך אחר בהמתו, צריך הרוכב להזהר שלא יזיק בהמה ההולכת, אא"כ במקום שאין דרך בהמה לילך שם, דאז כל הליכתה הוי כשלא ברשות.

²¹ פתחי חושן שם פרק א הערה עב

²² שם

²³ ולפי המבואר לעיל שכל מה שביד האדם חשוב כאדם, ה"נ יש לו דין אדם המזיק שחייב בכל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ונראה²⁴ שאוטובוס דינו כרה"ר לענין זה, לפיכך כשהולך או עולה לאוטובוס עם עגלה ומלכלך בגדי האנשים, חייב²⁵.

ה. שניהם רצין אפי' בחול פטורין

כבר התבאר היו שניהם²⁶ ברשות או שניהם שלא ברשות, והזקן זה בזה בין בגופם בין בממונם, אם לא ידעו זה בזה, פטורים. אבל אם ראו זה את זה, אף על פי שלא כיונו, חייבים. לפיכך שנים שהיו רצים ברשות הרבים²⁷, או שהיו מהלכים והזקן זה בזה, פטורים, הזקן זה את זה, חייבים.

דף לב:

ו. בואו ונצא לקראת נלה מלכתא ואמרי לה לקראת שבת נלה מלכתא רבי ינאי מתעטף וקאי ואמר בואי נלה בואי נלה

כבר התבאר במסכת שבת דף קיג: שמצד הדין – צריך כל אדם שיהיו בגדיו העליונים²⁸ שמתכבד בהם, מיוחדים לשבת, ויהיו נאים יותר מאותם שלובש בימות החול, ויהיו נקיים ומכובסים, אך אינו חייב לכבסם בכל שבוע, אלא על פי הצורך²⁹.

²⁴ שם

²⁵ מיהו לאחר שהניחו ונתקל בו אדם נראה שחזר דינו כבור שחייב על נזקי אדם ואם נתלכלך הבגד פטור

²⁶ שו"ע ונו"כ שם שעה ז

²⁷ והליכת שניהן ברשות הרבים מיקרי ברשות, וריצתם שמה מיקרי שלא ברשות, דהו"ל למיסק אדעתיה שמא יפגע בו חברו ולא יהיה בידו לעמוד מלהזיקו. ומ"ש הזקן זה בזה פטורים, היינו דוקא בלא (רצו) [ראו] זה את זה. סמ"ע י

²⁸ שו"ע ונו"כ שם ג

²⁹ ובגדיו התחתונים ובכללם טלית קמץ ונעלים, אין צריך מעיקר הדין שיהיו לו מיוחדים לשבת, אך צריכים להיות נקיים ומכובסים, והנעלים יצחצח לכבוד שבת. ונהגו גדולי הדורות ואחריהם רבים מהמוני בית ישראל שלא ללבוש בשבת מה שלבש בחול, ומקפידים שכל אותם הבגדים שאינם עוברים כיבוס בכל שבוע ושבוע, יהיו מיוחדים לשבת, ובכלל זה גם הטלית קמץ והטלית גדול והכיפה והחגורה והמכנסים וסוודר ונעלים יהיו מיוחדים לשבת, אבל הבגדים התחתונים שעוברים כיבוס בכל שבוע ושבוע, כיבוסם לכבוד שבת זהו יהודין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ועוד התבאר שם דף קיט: שילבש בגדיו הנאים³⁰ וישמה בביאת שבת כיוצא לקראת המלך³¹, וכיוצא לקראת חתן וכלה כמו שהיו עושים גדולי החכמים שהיו מתעטפים בבגדים נאים, ואומרים באו ונצא לקראת פלה. לקראת שבת מלפתא, והיו אומרים באי כלה. באי כלה ובקצת מקומות נוהגים לצאת מבית הכנסת לחצר ולומר בן.

ויש נוהגין כמנהג האר"י ז"ל ותלמידיו לצאת³² לשדה³³, ולעמוד לצד מערב³⁴ כשהחמה שוקעת ולומר

באו ונצא לקראת פלה. לקראת שבת מלפתא לחקל תפוחין קדישין ואח"כ מזמור לדוד וכו', ואח"כ בואי כלה ג' פעמים כדלהלן. ואומרים מעומד³⁵ מזמורים (תהילים צב צג) מזמור שיר ליום השבת וכו', ה' מלך גאות³⁶ לְבַשׁ וכו', ולאחריו קדיש³⁷.

³⁰ שו"ע ונו"כ רסב ג

³¹ וכל המרבה לכבודו הן בגופו הן בבגדיו הן באכילה ושתיה הרי זה משובח ועיין בסימן רמ"ב. בזהר ומקובלים הוזהרו מאד שלא יהיה שום מחלוקת בשבת חו"ש ובפרט בין איש לאשתו וכן מוכח בגיטין. מ"ב שם ט
³² בשער הכוונות (ענין קבלת שבת) כמובא בכף החיים רסב לב ובין דבריו "ובעת השקיעה ממש אז תסגור עיניך ותשים ירך השמאלית על החזה ויד ימינך ע"ג שמאל ותכוין באימה ויראה כעומד לפני המלך לקבל תוספת קדושת שבת, ותתחיל ותאמר מזמור הבו לה' וכו' כולו בנעימה, ואח"כ ג"פ בואי כלה וכו' שבת מלכתא, ואח"כ תאמר מזמור שיר וכו' ה' מלך וכו' ואז תפתח עיניך ותבוא לביתך וכו' ותתעטף במלית ותאמר שוב ככל הדברים הנ"ל תוך כדי הקפת השלחן שהלחם מסודר עליו" וכו'.

³³ וקצת מקומות נוהגין לצאת אל העזרה שהוא מקום פנוי ומגולה או אל החצר או הגן. כנה"ג. ונראה דאף לנהגין שלא לצאת משום דקשה להם היציאה לפחות יחזיר פניו כנגד רוח מערב כנז' באו הקודם. כף החיים לג

³⁴ עיין פמ"ג א"א ס"ק ג והטעם דפונים למערב משום דהשכינה במערב כמש"כ טעמי המנהגים (עמוד קכז), שו"ת אנ"מ (או"ח ח"ג סוף סימן מה). ועיין באנ"מ שם שהקשה, דהרי אנו פונים לכבוד שבת, ומה ענין שבת לצד מערב. ותירץ דאולי מכיון דאמרינן 'ביום השביעי התעלה וישב על כסא כבודו', שקאי על השבת, א"כ גם השבת במקום השכינה שהוא במערב

³⁵ החיד"א ז"ע במורה באצבע סי' ד' אות קמ"א "קיבלתי שצריך לאומרו מעומד", ובהגהותיו לסידור תפילות ישירים כותב החיד"א שקיבל מרב גדול שנגלה אליו בחלום נורא שיש לומר מזמור זה מעומד, ובכה"ח למהר"ח פלאנ"י זצ"ל (סי' כ"ח אות ד') תמה מאד על אלו שאין מקפידין על כך.

³⁶ עיין ברוקח (סידור התפילה ח"א עמ' קכ"ח) כמה רמזים שיש על שבת כמזמור 'ה' מלך, ובמאירי (בפירושו לתהילים פרק צ"ב) "במזמורים אלו נרמזו אמונת חידוש העולם והשגחה וגמול ועונש, וכבר ידעת שבסיבות נתינת השבת היא לקבוע אמונה זאת בלבבות", וע"ע בס' יוסף תהלות להחיד"א ז"ע על פרק זה, ובלבוש (סי' רפ"א סעי' ו') "מזמור שיר וכו' ואחריו ה' מלך גאות לבש, שהוא סמוך למזמור שיר, והוא נדרש על כניסת השבת, שבשסיים הקדוש ברוך הוא מלאכתו נתעטף בתפארת לבושו".

³⁷ כפי שהותקן לומר תמיד אחרי שאומרים פסוקים בציבור (כמבואר בסי' נ"ה אות ג'), ובשע"ת סי' נ"ו סק"ד בשם כתבי הרח"ו שיש לציבור לעמוד בקדיש זה. ובמג"א סי' קל"ב סק"ד ובמשנ"ב שם (קונטרס מאמר קדישין) דקדיש זה שייך ליא"ר ציי"ט דער"ש ורק קדיש דאחר 'במה מדליקין' שייך ליא"צ דשבת, ובס' נוהג כצאן יוסף (אות י"ז) בשם פוסקים שהשבת מתחלת בברכו והקדישים שקודם לכן שייכים לערב שבת.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ומנהג כל ישראל להתאסף בבתי כנסיות ובתי מדרשות, ולומר ברוב עם³⁸ סדר קבלת שבת קודם תפילת ערבית³⁹, והאר"י ז"ל התקין לומר (תהילים כט) מְזִמּוֹר לְדוֹד הָבו לְה' בְּנֵי אֱלֹהִים⁴⁰ וכו', ואחריו אומרים אָנָּה. בְּכַח גְּדֻלַּת יְמִינָךְ.⁴¹ גם כן עפ"י קבלת האר"י ז"ל.

³⁸ קצוה"ש סי' (ע"ז סק"ט) בשם שו"ת הלכות קטנות (ה"א סי' נ"ב) "ראיתי בתיקונים שמצריך עשרה לקבלת שבת, וטוב הדבר אם אפשר, וגם מצאתי סמך שאומרים בו בואי כלה, וברכת התנים בעשרה, ואחז"ל כנסת ישראל היא בן זוגך", ובסדר היום "כשיוצא לקבל שבת אם יש עמו חבר או תלמיד שיהיו ב' או ג' הוא טוב ויפה, וברוב עם הדרת מלך", והיעב"ץ בסידורו כתב שעדיף בביהכ"נ ובציבור וברוב עם, מאשר שיצא להוץ³⁹ נהגו שלא לקבל את השבת ביוה"כ שחל בשבת רק שאומרים מזמור שיר ליום השבת קודם ברכו ואפילו הנהגין בשאר יום טוב כשחל בשבת לומר עוד איזה מזמורים בשביל שבת. מ"ב שם י. ואולי נהגו כן ע"פ הקבלה ששמעתי אומרים שהכלה היא נפש יתירה ובכפור כיון דאין כאן נשמה יתירה מפני התענית שמפני זה הטעם אין אנו מברכין על הבשמים במוצאי יוה"כ אפי' שחל להיות בשבת אין כאן קב"ש כיון שאין כאן נשמה יתירה. שכנה"ג או' ד' עו"ת. וכ"כ א"ר או' ה' אבל מזמור שיר ליום השבת יש לאמרו. שכנה"ג בהנה"ט סי' תרי"ט או' ה' וכ"כ בסי' רס"ז או' ב' דיש לאמרו קודם שמע קולי. כף החיים לה.

⁴⁰ כמובא בשער הכוונות ובפע"ח ועוד. ובשו"ת צבי לצדיק (סי' ו') דבברכות (כ"ט א) ילפינן ז' ברכות שמו"ע דשבת מז' קולות המוזכרים במזמור זה, ועי"ז יזכור שמתפללים רק ז' ברכות. ובירושלמי (ברכות פ"ד ה"ג) שהוא כנגד ז' אזכרות שבמזמור שיר ליום השבת.

⁴¹ ליקומי מהרי"ח עפ"י פע"ח (שער השבת פ"ח) שיש לכיון בז' הקולות שבמזמור לדוד הז' שמות קדושים היוצאים מאנא בכת שמקבילים ושונים זה לזה, ומקורו בתיקוני הוזהר (תיקון כ"א), ובקצוה"ש סי' ע"ז הערה ט' שנהגים לומר אנא בכת בלחש (כיון שהוא כוונה, ולכתהילה יש לכוונו בשעת אמירת הקולות), ויש לאמרו בעמידה כמ"ש בשע"ת סי' מ"ח סק"ב, ובערוה"ש הכא סעי' ב' נתן טעם לאמירתו "שהוא שם של מעשה בראשית (תוס' רפ"ב דהגיגה) והשבת זכר למעשה בראשית לפיכך אומרים אותו קודם קבלת שבת".

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ונהגו לומר בשמחה בניגון ובקול רם⁴² מזמורי לכו נרננה וכו', שירו לה' שיר חדש וכו', ה' מלך, מזמור שירו לה' וכו', ה' מלך ירגזו עמים וכו' כמובא בסדר היום⁴³. ויש שנהגו להתעטף בטלית ומ"מ הש"ץ יתעטף בטלית⁴⁴.

ואח"כ אומרים במה מדליקין ויש נוהגים לומר קטע זוהר⁴⁵ (פרשת תרומה דף קלה). המתחיל 'בגזונא'.

ויש שנהגו לעמוד בכל סדר קבלת שבת, אך המנהג הרווח לעמוד במזמור לְדוּד ומזמור שיר ליום השבת ונשארים בעמידתם עד לאחר 'ברכו'.

המנהג ב'בואי בשלום' להסתובב אל מול פתח בית הכנסת, ונכון להניע רגליו מעט לפניו, כאדם המקדם פני אורח גדול וחשוב, ויש להסתובב דרך צד ימינו, דרך צד דרום למערב, וכשאומר בואי כלה יטה עצמו לצד ימינו⁴⁶ ולצד שמאלו, ופעם שלישית לפניו ויאמר 'בואי כלה שבת מלכתא' בלחש, וחוזר דרך צד צפון למזרח.

⁴² ס' יסוד ושורש העבודה (שער ה' פרק ב') "שבת בעי הכנה וכו' לומר המזמורים של קבלת שבת בשמחה עצומה עד מאד וכו' כשמוציא אותם מפיו יקרא בכל כוחו ובהתלהבות גדולה", ובקיצור של"ה "ילך לביהכנ"ס בשמחה ויקבל שבת ויאמר ו' המזמורים בשמחה ויאמר השיר לכה דודי בשמחה גדולה ובשיר ובעמידה", ובס' יפה ללב (ס' רס"ב סק"ב) קבלת שבת כקבלת פני השכינה בשמחה וטוב לבב כי אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, ויש לציין גם לדברי הפלא יועץ (ערך 'הנאה') שמנהג אנשי מעשה לאכול או לשתות דבר הערב לחיכם קודם קבלת שבת, כדי לקבל שבת בשמחה ה"ה בשער הכוונות "בימות החול לא התפלל (האר"ז"ל) בקול רם, אבל בשבת היה מרים ומגביה קולו ונעימה יותר ממה שהיה עושה בחול, וזה מפני כבוד השבת".

⁴³ ובס' תיקוני שבת נתן טעם לתקנה לומר מזמורים אלו "שכולם מספרים שיר ושבת ועזו תפארת של הקדוש ברוך הוא ודרך ארץ שכל מי שמקבל פני מלך מספר תחילה שבת מעלתו ויקר תפארת גדולתו", ובסידור יעב"ץ שהם (עם מזמור הבו) כנגד ששת ימי החול, ובשפת אמת (תשא תרס"ב) המזמורים האלו חיברם משה רבינו ומבאר שם שייכות משרעה לשבת, ובערוה"ש ס' רמ"ב סעי' מ' (עפ"י הרד"ק) אלו הזמירות הם על לעתיד לבוא שאז יאמר אחד לחבירו לכו נרננה לה' וכו' ושבת הוא מעין עוה"ב, וע"ע ערוה"ש הכא סעי' ב', ובשם משמואל (מסעי תרע"ז) שש שעות מתנוצץ ביום שישי קדושת השבת כמספר שש הכנפיים דמלאכים ונגד זה תקנו שש מזמורים אלו, ובקיצור של"ה ר"ת של ו' מזמורים אלו גימטרי' נפש', ויהיה לו אמירתם למשיב נפש

⁴⁴ מקור חיים להו"י הכא "הש"ץ בניגוני קבלת שבת יתעטף בטלית", והוא עפ"י הגמרא (שבת כ"ה ב) ר' יהודה ברבי עילאי היה מתעטף בער"ש בסדינין המצויינים וכו', וברמב"ם (פ"ל דשבת ה"ב) "מתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש מייחל להקבלת פני השבת", ואכן ישנם קהילות קודש שנוהגים כל הציבור להתעטף בטליתות בערבי שבתות (ולא יברך על העיטוף אא"כ עדיין קודם השקיעה), וכ"ה עפ"י שער הכוונות (שם).

⁴⁵ והוזכר אמירתו גם במטה אפרים ס' תרכ"ה סעי' מ"א ובערוה"ש סעי' ב'.

⁴⁶ כן הוא בשער הכוונות "בואי כלה בימין בואי כלה בשמאל בואי כלה באמצע", ובסידור יעב"ץ בשם אביו שהתחיל בשמאל, שהוא לימין השכינה, כעין עושה שלום דאחר שמונה עשרה וקדיש. אך בשער הכולל (פ"ז אות ז') ובבן איש חי (פ' וירא ש"ב) קודם ימין ואח"כ שמאל, ובכה"ח (ס' רס"א סק"ח) נותן טעם מדוע יש להקדים צד ימין, מפני שהוא כנגד החכמה שהוא לצד ימין וצד שמאל נגד הבינה, ולפניו כנגד דעת.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ואם הפתח אינו במערב, י"א⁴⁷ שיטה לצד הפתח. וי"א⁴⁸ שמכל מקום יטה למערב וכן נהגו.

וכבר התבאר שטוב ללבוש בגדי שבת מיד אחר שרחץ עצמו⁴⁹, לכן טוב לרחוץ סמוך לערב וללבוש בגדי שבת מיד, כדי שילבוש אותם סמוך לכניסת השבת ויהיה ניכר שבשביל כבוד השבת הוא לובשם.

ועיקר הקפידא על לבישת בגדי השבת סמוך לערב הוא על בגדי שבת העליונים, שניכר שהם לכבוד שבת, אבל הבגדים הסמוכים לגוף והכתונת והמכנסים, רשאים ללבשם לאחר הרחיצה גם בעוד היום גדול, למקדימים זמן הרחיצה ואין ממתנינים עד סמוך לערב מחמת לחץ הזמן שמא יבואו לידי חילול שבת.

ומי שנוסע מביתו זמן רב קודם השבת רשאי ללבוש קודם יציאתו את בגדי השבת, וא"צ לקחת עמו מלבושי חול כדי לקיים ענין זה.

ז. המבקע ברה"ר והזיק ברה"י והזיק ברה"ר ברה"י והזיק ברה"י אחר חייב

⁴⁷ ערוה"ש סי' רס"ב סעי' ה', ובשו"ת בצל החכמה ח"ג סי' ס"ה ותשובות והנהגות ח"א סי' רפ"ה שכן הנכון לדין שמקבלים שבת בתוך היכל ביהכ"נ ואין יוצאים חוצה לשדה כבזמניהם (שאז נגד השמש השוקעת היה טפי ניכר קבלת פני שבת), ואינו דומה לנענועים דלולב ששם הקפידא עפ"י האריז"ל לרוחות העולם דייקא, שמרמו על הספירות.

⁴⁸ ובשו"ת אז נדברו ח"ב סי' ו' שאם הפתח בצדדים, יצדד פניו מעט לעבר הפתח, ואם הפתח במזרח, יסובב גופו לצד מערב, ולא יעמוד בלי להסתובב כלל. אמנם בשו"ת אג"מ ח"ג סי' מ"ה פשיטא ליה שצריך צידוד לצד מערב תמיד, ואפילו אין הפתח שם, כי לדבריו אין בצידוד לצד הפתח שום טעם, וכבר הקדימו לכתוב בן בס' מדות רשב"י להרי"ז מרגליות זצ"ל שעפ"י קבלת האריז"ל יש לסובב לצד מערב העולם בדווקא נגד שקיעת החמה, ואפילו נמצא בתוך הבית, שהשכינה שורה במערב (ב"ב כ"ה א), ולכן כותב שהמתפללים בצפת ומירון וסביבותיה שהוא בצפונה של ירושלים וכן בהכרון שהוא לדרומה של ירושלים יסובבו גופם רק במקצת כדי שיהיה פניהם לצד מערב העולם, ועיי"ש שכ"מ נמי בכ"מ בן איש חי פ' וירא, ובשו"ת בצה"ח (שם בהוספות שבסוה"ס) שאחר שנודע לו שגם הגה"ק ממונקאטש כשהיה בצפת נהג כן, בטילה דעתו לדיעה זו, אך מוסיף שם שאלו הנמצאים במזרחה של ירושלים, ונמצא שלא יסתובבו כלל ויחסר להם הכוונה והתעוררות הנפש לקבלת שבת, יסתובבו לכיוון הדלת. ובהנהגות לס' פתח עינים כותב הגר"ש דבילצקי שליט"א שביירר ומצא שנחלקו המקומות הנ"ל (אנשי טבריה, צפת וחברון וכו') במנהגם, יש שפנו לצד הדלת, והמדקדקים ורובא דעלמא הסתובבו לצד מערב העולם.

⁴⁹ בביאור הגר"א כתב שהמקור לבישת בגדי שבת מיד לאחר הרחיצה מדברי הגמ' בשבת קיג: על הפסוק ורחצת וסכת ושמת שמלותיך, א"ר אלעזר אלו בגדים של שבת.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

אדם המזיק חייב בתשלומין בין כשהזיק בידו או בגופו⁵⁰, ובין בכוחו⁵¹ או בדבר הבא מכוחו⁵², ואפילו בכח כחו⁵³.

לפיכך המבקע עצים וניתז קיסם והזיק חייב⁵⁴, בין ברשות היחיד ובין ברה"ר ואפילו התיז קיסם זה קיסם אחר, והזיק חייב מדין כח כחו.

ח. הוסיף לו רצועה אחת ומת הרי זה גולה על ידו

כיצד מלקין את המחוייב⁵⁵ מלקות, כפי כחו, שנאמר (דברים כה פסוק ב) פְּדִי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר וְזֶה שְׁנֵאמַר (שם פסוק ג) אַרְבָּעִים יִכְּנוּ שְׂאִין מוֹסִיפִין עַל הָאֲרֻבַּעִים אֲפִילוּ הִיָּה חֹזֵק וּבְרִיא כְּשִׁמְשׁוֹן, אֲבָל פּוֹחַתִּין לַחֲלָשׁ, שֶׁאִם יָכָה לַחֲלָשׁ מִכָּה רַבָּה בּוֹדָאִי הוּא מֵת, לְפִיכָךְ אָמְרוּ חֲכָמִים שֶׁאֲפִילוּ הַבְּרִיא בְּיוֹתֵר, מִכִּין אוֹתוֹ שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעֵי שָׂאִים יוֹסִיף לוֹ אַחַת נִמְצְאָת שֶׁלֹּא הִכְהוּ אֵלָּא אַרְבַּעִים הָרְאוּיוֹת לוֹ.

והזהיר הדיין מהכות החוטא הכאות גדולות ממיתות⁵⁶, ולפיכך חזן בי"ד שהוסיף רצועה אחת על האומד ומת, הרי החזן גולה⁵⁷, ואם לא מת הרי החזן עבר על מצות לא תעשה שנאמר לא יסיף. והוא הדין לכל מכה את

⁵⁰ לשון השו"ע שפד א המזיק בידו, או שזרק אבן, או ירה חץ והזיק בו, או שפטר (שפתח) מים על חבירו או על הכלים והזיק או שרק ונע והזיק בכוחו וניעו בעת שהלכו מכחו, ה"ז כמזיק בידו, והם תולדות של אדם, ע"כ והטור והרמ"א שם הוסיפו המזיק בשאר גופו, והגר"א ציין למ"ש בב"ק דף דע"א דכ"ף ופשיט, ופירש"י שם שהזיק ברגליו, ופשוט דה"ה בכל אחד מאבריו
⁵¹ לעיל דף י ע"ב בסוגיא דחמשה שישבו על ספסל מוקי לה במסקנא דבהדי דסמיך בהו תבר, וקמ"ל דכחו כגופו דמי

⁵² ובדין הפעלת כח חשמלי ע"י מתג, לכאורה נראה דהוי כח ממש, אלא שיש לדון אם שייך לחלק בזה בין כח ראשון לכח שני, דאפשר שרק בהסרת מונע יש לחלק, וזה עדיף מהסרת מונע, ואם נאמר שיש לחלק, יש לדון עד כמה מיקרי כח ראשון ומהו כח שני, וכבר דנו בזה כמה מחברים בזמננו, לעין ציצית ולענין מצות וכיוצא בזה, ועכ"פ נראה שכח שני ודאי יש לחייבו לענין נזיקין לכו"ע, ועי' שו"ת חלקת יעקב ח"ג סי' קכד שנראה דעתו שכח מנגטי הוי כח ראשון, ובמאורי אש פרק ג מסתפק בזה. עיין פתחי חושן שם פרק ג הערה א

⁵³ במשנה (מכות דף ז ע"ב),

⁵⁴ שו"ע ונו"כ תכא ט

⁵⁵ רמב"ם סנהדרין פ"ז ה"א

⁵⁶ רמב"ם סה"מ ל"ת ש

⁵⁷ ואף בלא טעה דיינא, דפסק (היא"א) דבנכנס לרשותו ברשות הרי זה גולה, ואינו קרוב למזיד, הוא הדין בחד רצועה דלימות הוי שוגג, דלא הוי ליה לאוסקי אדעתיה. אור שמח הלכות רוצח פרק ה הלכה ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

חבירו שהוא בלא תעשה ומה אם זה שנתנה תורה רשות להכותו צוה הכתוב שלא להכותו על רשעו קל וחומר לשאר כל האדם⁵⁸ לפיכך כל המכה את חבירו אפילו הכה עבד הכאה שאין בה שוה פרוטה לוקה אבל אם יש בה שוה פרוטה הואיל והוא חייב לשלם ממון אין אדם משלם ולוקה⁵⁹.

ט. גדול שבדיינין קורא והשני מונה והשלישי אומר הכהו

כשמלקים המחויב מלקות, הגדול שבדיינים⁶⁰ קורא כל זמן שזה לוקה, (דברים פרק כח פסוק נח נט) אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלהיך והפלא יהי' את מכתך ואת מכות זרעך מפות גדלות ונאמנות וחלים רעים ונאמנים. ומתכוין שיגמור הפסוקים עם המלקיות, ואם לא גמר חוזר לתחילת המקרא וקורא וחוזר וקורא עד שתגמר כל ההכאה, והשני שבדיינים מונה והשלישי אומר לחזן הכה, כל זמן שמכה, על פיו הוא מכה.

י. הזורק את האבן לרה"ר ... דשוגג קרוב למזיד
בסותר את כותלו ... בלילה נמי איבעי ליה עיוני

⁵⁸ לכאורה צ"ע דל' הרמב"ם בסה"מ הוא "שהזהיר הדיין מהכות החוטא הכאות גדולות ממיתות." וא"כ מה שייך ק"ו דאימא שמה שהזהירה תורה מלהכות החוטא היינו יותר על אומד שאמדהו ביי"ד שעיי"כ יכול לבוא ל- "הכאות גדולות וממיתות" אבל להכות סתם אדם מישראל אין בו איסור זה דאין חשש שיבוא עיי"כ למיתה ואפ' ליישב ע"פ ספרי דברים פ"קא רפ"ו "לא יוסיף, אם הוסיף עובר בלא תעשה אין לי אלא בזמן שמוסיף על המנין (וי"ג של תורה) על כל אומד ואומד שאמדהו בית דין מניין תלמוד לומר פן יוסיף (וי"ג לא יוסיף פן יוסיף) מכל מקום". (מובא בסה"מ הנ"ל) פשטות הל' משמע דילפינן שני אסורין בלאו זה אלא יוסיף היינו על מספר המלקות שקבעה התורה וכל' הסיפרי "שמוסיף על המנין" והוא איסור שאינו תלוי באומד שאפילו יכול לסבול עוד ל"ט מלקות אעפ"כ אינו לוקה אלא כמנין ל"ט ואם הוסיף לוקה ב'. איסור להוסיף על אומד שאמדהו דילפינן מפן יוסיף ואפילו לא אמדהו אלא לכ' מלקות או פחות ולפ"ז אמנם מדין ב'. לא שייך למילף אבל מדין א. וודאי שייך למילף דאם אסור להוסיף על מנין ל"ט אע"ג שהוא חוטא ואפשר דיכול לסבול הרבה יותר ממנין זה, והיינו ע"כ משום דכבר אינו מקום מצווה וכל' הגמ' בסנהדרין פ"ה א' "ומה במקום מצוה, שמצוה להכותו – מצוה שלא להכותו."

⁵⁹ שם פ' ט"ז הי"ב

⁶⁰ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק מז הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

יש הורג בשגגה⁶¹ ותהיה השגגה קרובה לזדון, והוא שיהיה בדבר כמו פשיעה או שהיה לו להזהר ולא נזהר, ודינו שאינו גולה, מפני שעונו חמור אין גלות מכפרת לו ואין ערי מקלט קולטות אותו שאינן קולטות אלא המחוייב גלות בלבד. לפיכך אם מצאו גואל הדם בכל מקום והרגו פטור.

ביצד, הזורק⁶² אבן לרשות הרבים והרג, או הסותר כתלו לרשות הרבים ונפלה אבן והמיתה, בין שסותרו ביום בין שסותרו בלילה, הרי זה קרוב למזיד ואינו נקלט מפני שזו פשיעות, היא שהרי היה לו לעיין ואחר כך יזרוק או יסתור.

**יא. בסותר את כותלו ביום לאשפה ... דשניחי רבים מזיד
הוא ואי לא שניחי רבים אנוס הוא ... באשפה העשויה
להפנות בלילה ואינה עשויה להפנות ביום ואיכא דמיקרי
ויתיב**

סותרו לאשפה⁶³ בלילה, אם הרבים מצויין בה הרי זה קרוב למזיד, ואינו נקלט, ואם אין הרבים מצויין בה כלל הרי זה קרוב לאנוס, ופטור מן הגלות.

היתה האשפה עשויה להפנות⁶⁴ בה בלילה⁶⁵, ואינה עשויה להפנות בה ביום, ונקרה אדם וישב שם ונפלה עליו אבן בשעת סתירה, ומת, הרי זה גולה. ואם אחר שנפלה האבן בא זה וישב ונפלה עליו, ומת, הרי זה פטור מן הגלות.

⁶¹ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרקו הלכה ד

⁶² שם הלכה ו

⁶³ שם הלכה ז

⁶⁴ שם הלכה ח

⁶⁵ לא מצי לאוקמה באינה עשויה להפנות לא ביום ולא בלילה ונתקרה אדם וישב שם, דא"כ הוי ליה קרוב לאנוס ואינו גולה כמו שהקדים רבינו, משא"כ בעשויה להפנות בלילה דגם ביום הוי ליה לאסוקי אדעתיה כמו שאיתא בגמרא, וכן כתבו התוס' ז"ל. מעשה רקח שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

**יב. הנכנס לחנותו של נגר שלא ברשות ונתזה לו בקעת
וטפחה לו על פניו ומת פטור ... חייב בארבעה דברים
ופטור מגלות ... כיוון דברשות חייב גלות**

יש אומרים⁶⁶ שהנכנס לביתו של אומן אפילו שלא ברשות, ואפילו לא ידע האומן שנכנס, חייב האומן בנזקי הנכנס כאילו נכנס ברשות.

לפיכך הנכנס⁶⁷ לחנותו של נגר, בין ברשות בין שלא ברשות, ונתזה בקעת וטפחה לו על פניו, חייב בד' דברים, ופטור מהבושת.

אולם זהו לענין נזיקין אך לענין חיוב גלות⁶⁸ בהורג בשוגג הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות והרגו בעל הבית בשגגה פטור מן הגלות, שנ' (דברים יט פסוק ה) וַאֲשֶׁר יָבֵא אֶת רְעֵהוּ בְיַעַר וְגו', מה יער שיש רשות לנהרג להכנס לשם אף כל כיוצא בו,

לפיכך הנכנס לחנות הנגר שלא ברשות ונתזה בקעת וטפחה לו על פניו ומת פטור מגלות⁶⁹, ואם נכנס ברשות הרי זה גולה.

⁶⁶ בטור סימן תכא כתב בשם רש"י שגם בנכנס לחנותו של נגר דינו כנכנס לחצר חבירו שלא ברשות, ואם לא ראהו פטור, ובשם ריב"א כתב שאפילו לא ראהו חייב, ופסק בן בשו"ע שם סעיף ה, שבאומן שדרך בני אדם להכנס לביתו בשביל אומנותו יש לו להזהר יותר, ופירש הסמ"ע ס"ק טו שאפי' זה לא נכנס לקנות, כיון שדרך ליכנס וליקח ממנו, מוזהר ועומד על כל הנכנסים, ויש לעיין לשיטת רש"י כשנכנס לצורך אומנותו אם יודה לדעת הריב"א. וכן יש לעיין מ"ש ממביא חטים לטחון בשכר שדינו כהכניס שלא ברשות, כמבואר בסימן שצג. והרמ"א בסימן שפט סעיף י כתב בשם הרא"ש שפועל הנכנס לתבוע שכרו דינו כנכנס ברשות, ולא מצאתי אם רק לגבי נזקי שור אמרו כן.

⁶⁷ שו"ע ונו"כ תכא ט

⁶⁸ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ו הלכה יא

⁶⁹ כתב הכסף משנה ז"ל, דרבינו פסק כמאן דמתני לה ארישא וכו' ע"כ, וכן פסק בפרק א' דחובל ומזיק דין י"ז, וכן כתב הרב המגיד ז"ל שם, והקושי מבואר, דא"כ אמאי לא הזכיר רבינו דין הברייתא שאמרו שם להך לישנא, הנכנס לחנותו של נפח וניתזו ניצוצות וכו', פטור ואפילו נכנס ברשות, ואוקמוה בשוליא דנפחי ובשרבו מסרהב בו לצאת וכו', וכן הקשה הרב להם משנה ז"ל שם, ולא תירץ כלום, ולענ"ד יש לומר חדא מתרתי, או דרבינו מפרש דחנותו של נפח שאני דהזיקו מצוי מפי מנגר כאשר הוא מבואר לעין, והתרצן לפי שיטתו השיבו בשוליא דנפחי וכו', או דרבינו דחאה מהלכה מפני שפסק כאידך ברייתא דמכות דדריש קרא דאם בפתע וכו', דמשמע מינה דבקרוב למזיד אינו גולה, וכיון שכן לית הלכתא כהך ברייתא דבנפח קרוב למזיד הוא אף אם נכנס ברשות, דעכ"פ הוי ליה לעיוני. מעשה רקח שם, ועיין לח"מ ומרכה"מ הלכות חובל ומזיק פרק א הלכה יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

